

Prof. RNDr. František Strmiska, CSc. - osemdesiatročný

Prof. Strmiska sa narodil 5. 3. 1925 v Užhorode. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Prírodovedeckej fakulte Komenského univerzity v Bratislave a úspešne ho ukončil doktorátom z prírodných vied (RNDr.) v r. 1951. K doktorátu ho vtedy viedol známy vedec akademik Prof. RNDr. Bohumil Němec, otec aj na SVŠT známeho Prof. RNDr. Pavla Němca, DrSc.

Už počas štúdia, v snahe nadobudnúť aj praktické skúsenosti a poznatky, istý čas pracoval na novozaloženom Výskumnom ústave výživy ľudu u známeho lekára dietológa MUDr. Imricha Sečanského, potom na Výskumnom ústave potravinárskeho priemyslu u Ing. Štefana Baricu, CSc.

Po zriadení špecializovaného potravinárskeho štúdia na Chemickotechnologickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, si jubilanta všimol akademik Prof. Jozef Vašátko, DrSc. a poveril ho založením a vedením špecializácie Konzervácia potravín. Pre dobrý prehľad v problematike opracovania a priemyselného spracovania potravín, ako aj v organizácii výuky a výskumu v tejto oblasti potravinárstva, bol na škole časom poverený ďalšími významnými funkciami a úlohami. Takto sa stal po odchode akademika Vašátka do dôchodku, vedúcim katedry a prodekanom pre štúdium potravinárstva. V roku 1965 bol ustanovený docentom pre vedný odbor Chémia a technológia potravín a s určitými prekážkami riadnym profesorom pre tento odbor.

Po odbornej stránke je potrebné u jubilanta vyzdvihnúť jeho snahu orientovať sa na spoznanie zloženia a charakteristických výživových vlastností potravín a ich hodnotenia. So širokým okruhom odborníkov z celého Československa, pričom pre dobré rečové znalosti nadväzoval účinnú spoluprácu aj za hranicami republiky, táto činnosť vyústila u jubilanta do vypracovania 26 zväzkov Požívatínových tabuliek.

O usilovnosti jubilanta v ním vedecky a organizačne obhospodarovanej oblasti potravinárstva svedčí aj skutočnosť, že je autorom viac ako 600 vedeckých a odborných prác, z ktorých je 153 pôvodných. Tieto boli publikované v renomovaných domácich a zahraničných vedeckých časopisoch.

O vynikajúcej organizačnej schopnosti na poli šírenia a realizácie vedeckých poznatkov svedčí aj skutočnosť, že je zakladajúcim a čestným členom Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied. Je nositeľom jej vyznamenania Fándlyho medaily.

Zásluhou jubilanta je skutočnosť, že Slovenská spoločnosť pre racionálnu výživu, neskoršie Spoločnosť pre výživu, ktorá bola založená pred 49 rokmi, v dôsledku významných hospodárskych a spoločenských zmien, ktorých sme svedkami v súčasnosti, nezanikla. Jej populárny časopis Výživa a zdravie, bol zásluhou jubilanta a vedenia Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v r. 2004 znovu aktivizovaný. V tejto súvislosti je potrebné tiež vyzdvihnúť, že jubilant sa svojou činnosťou na poli Spoločnosti pre výživu postaral o založenie komisie z renomovaných potravinárskych chemikov, lekárov nutricionistov, legislatívnych právnikov a zástupcov orgánov Ministerstva poľnohospodárstva. Táto komisia vypracovala prvé tri základné hlavy Potravinárskeho kódexu SR a takto položila základy pre ďalší rozvoj

tohto dôležitého oficiálneho dokumentu pre akosť a zdravotnú bezpečnosť požívatín z hľadiska domáceho a zahraničného trhu.

Jubilant bol samozrejme za uvedené vedecké práce a organizačnú zainteresovanosť odmenený početnými vyznamenaniami. Z nich možno vyzdvihnúť Čestné uznanie a medailu za zásluhy o budovanie Slovenskej vysokej školy technickej a Medailu Československej akadémie zemiedelskej za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu.

Vážený a milý jubilant, Vaši spolupracovníci a priatelia sa s úctou a obdivom dívajú na Vami vyoranú brázdnu na poli vedy o chémii a technológii potravinárstva. Prajú Vám naďalej všetko najlepšie v prospech vedy a Vašej spokojnosti s vykonanou prácou.

Redakčná rada

Životné jubileum Ing. Jaroslava Zemanoviča, CSc.

Redakčná rada nášho časopisu ma poverila zdavicou pre pána Ing. Jaroslava Zemanoviča, CSc. pri príležitosti jeho životného jubilea. Činím tak veľmi rád, veď nie každý sa môže prezentovať vo svojej sedemdesiatke takou aktívou a všestrannosťou ako Jaroslav.

Nebudem na tomto mieste podrobne popisovať osobnú a profesijnú dráhu Ing. Zemanoviča, tie si čitateľ môže nájsť v laudácii pri príležitosti 60. narodenín z pera prof. F. Görnera (Bulletin potravinárskeho výskumu, 34, 1995, č. 1-2, s. 103-104) a tiež v laudácii z roku 2000 (Bulletin potravinárskeho výskumu, 39, 2000, č. 2, s. 163-164). Pripomeniem iba, že po maturite na Chemickej priemyslovke v Banskej Štiavnici a absolvovaní Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave, začal pracovať v tukovom priemysle. Od roku 1962 však nepretržite pôsobí vo vysokom školstve, a to na už spomenutej fakulte, v súčasnosti s názvom Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. V rokoch 1990–1994 vykonával funkciu vedúceho katedry.

V začiatkoch sa jeho výskumná a pedagogická práca zameriavala na chémiu a technológiu tukov a detergentov. Neskôr si svoje odborné zameranie rozšíril na oblasť potravinárskej biochémie a mikrobiológie, ako aj na hygienu a sanitáciu v potravinárskom priemysle. Charakteristické pre jubilanta je, že tieto akademické aktivity vykonával vždy v úzkej spolupráci s praxou, najmä s potravinárskym, chemickým a energetickým priemyslom. Zjavná a nespochybniteľná je tiež jeho podpora rozvoja potravinárskeho a biotechnologického štúdia na fakulte. Svoju výraznú stopu zanechal aj pri kreovaní potravinárskych katedier po novembri 1989. Zaslúžil sa o zavedenie viacerých nových študijných predmetov (napr. Hygiena a sanitácia,

Kozmetická chémia a technológia a iné), pričom vždy zdôrazňoval význam výpočtovej techniky vo výuke, čo sa zo súčasného pohľadu javí prezieravé a progresívne. Aktívne spolupracoval so zahraničnými pracoviskami, najmä s Technickou univerzitou vo Viedni.

Záslužné je jeho účinkovanie v Slovenskej chemickej spoločnosti, kde bol dlhoročný člen výboru a tri funkčné obdobia pracoval ako predseda OS Potravinárska chémia. Bol odmenený striebornou medailou Slovenskej chemickej spoločnosti.

Významným rysom jeho životného štýlu je telesná aktivita. Voľný čas rád trávi chalupársky na rázovitých kopaniciach pri Javorine. Zo srdca mu prajeme, aby kombinácia aktivít emeritného učiteľa na fakulte a ušľachtilých foriem oddychu a regenerácie síl bola i naďalej stimulom pre neho tak typickej energie a radosti zo života pri plnom zdraví a výkonnosti. Pripájame tiež želanie spokojnosti a potešenia v rodinnom živote.

Ad multos annos!

Za redakčnú radu
Doc. Ing. Štefan Schmidt, PhD.

Spomienka na Doc. Ing. Jozefa Dubravického, CSc.

V tomto období by sa dožil významného životného jubilea jeden z najvýznamnejších slovenských potravinárskych vedcov - Doc. Ing. Jozef Dubravický, CSc. - nezabudnuteľný vysokoškolský pedagóg, znamenitý odborník a človek so širokým srdcom...

Doc. Ing. Jozef Dubravický, CSc. sa narodil 11. 3. 1930. Po ukončení štúdia na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave zostal pracovať na Katedre sacharidov a konzervácie potravín ako asistent, neskôr ako odborný asistent a napokon ako docent. Tomuto povolaniu zostal verný takmer 40 rokov a za tento čas vychoval celé generácie inžinierov - potravinárov, ktorí v súčasnej dobe úspešne zastávajú rozhodujúce miesta v potravinárskom priemysle Slovenskej republiky i v jeho vedeckovýskumnej základni. V období, keď jeho rovesníci už začínali odchádzať na zaslúžený odpočinok, Doc. Dubravický nastúpil do firmy Kabát s. r. o., do funkcie námestníka pre výskum a vývoj, kde našli široké uplatnenie jeho hlboké poznatky z problematiky priemyselného spracovania tel jatočných zvierat a výroby mäsových výrobkov. I po viac ako desaťročnom úspešnom pôsobení v tejto firme neprestal byť odborne činný a ďalej sa venoval konzultačnej a poradenskej činnosti pre podnikateľské subjekty potravinárskeho priemyslu až do okamihu, kedy náhle, ale najmä predčasne, opustil naše rady...

Je pre nás veľkou stratou, že v súvislosti s Vami už musíme hovoriť len v minulom čase, Vaše myšlienky a Váš odkaz však rozvíjame a budeme rozvíjať aj naďalej...

Redakčná rada

Za Ing. Annou Prugarovou, CSc.

V októbri 2004 nás vo veku 58 rokov navždy opustila Ing. Anna Prugarová, CSc., členka Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied a dlhoročná pracovníčka Výskumného ústavu potravinárskeho. Vyše 20 rokov sa venovala potravinárskej problematike, predovšetkým analýze kontaminantov, a podieľala sa na výchove mladšej generácie odborníkov. Získané rozsiahle vedecké poznatky prezentovala aj na stránkach nášho časopisu. Neskôr pôsobila v oblasti štátnej a verejnej správy, kde uplatňovala svoje odborné skúsenosti a prednáškovými aktivitami prispievala aj k rozvoju výživového povedomia spotrebiteľov. Žiaľ, dnes sú tu už len odborné publikácie s jej menom a naše spomienky. Česť jej pamiatke!

Redakčná rada